

דבר המנכ"ל

לקוראים שלום רב,

לאחרונה עלה לאוויר אתר מחודש ומשודרג של חברת שיאון. אני מאמין, כי תמצאו בו עניין רב ותוספת משמעותית לפעילות היומיומית שלכם בתחום בו כולנו עוסקים - הזרעה מלאכותית והשבחה גנטית של משק הבקר לחלב. אני מזמין אתכם להשתמש באתר ולהעביר דרכו מסרים אלינו ואל מבקרים אחרים בו מתוך אמונה כי מידע רחב ומשותף, יכול לתרום לכל אחד מאיתנו ולכולנו.

בישיבת הדירקטוריון האחרונה, הוצגו הדו"חות החצי שנתיים של החברה לשנת 09. הדו"חות מצביעים על עמידה ביעדים שנקבעו בתכנית, הן מבחינת כמות ההזרעות והן במעקב צמוד להוצאות. לאור מגמות ייצור החלב בישראל, יש להניח, כי נסיים את השנה בהתאם לתכנית.

אגודות ההזרעה ההיסטוריות ("און" ו"השרות") חיות ונושמות (בקושי) והן הבעלים של שיאון. כאשר המגדלים הנם חברים באגודות אלו. הגם שהפעילות הממשית מתבצעת בחברת שיאון, אנו מחויבים לערוך אסיפות שנתיות בכל אחת מהאגודות בהתאם לתקנון. באסיפות הקרובות שיערכו בתחילת 2010 יוצג לאישור שינוי תקנון שיאפשר תפעול נוח יותר של אגודות אלו לאור כל האמור לעיל. באותו המועד תיערך גם האסיפה השנתית של שיאון אותה אנו מתכננים כאירוע מרכזי לחברה ולמגדלים וכמפגש משותף. פרטים יבואו בהמשך (היו ערניים).

למרות שהחגים כבר מאחורינו, אני רוצה לנצל הזדמנות זו ולאחל לכולנו שתהיה זו שנה מוצלחת, שנה של אושר ובריאות ובעיקר, שנה מלאה בפוריות.

קריאה מהנה ומועילה,

אלון ענבר
מנכ"ל

אס אמיתי

ממרום שנותיו מצליח הפר "אס" להפיק עדיין אלפי מנות זרמה בחודש. עד עתה רשם לזכותו מעל 100,000 הזרעות ו-7,834 בנות ברפת הישראלית, מרביתן עגלות ומבכירות

בערב ראש השנה, לפני תשע שנים, 24.09.2000, הוזרעה "תפוח", פרת עתודה (בת סידון) מרפת ברור חייל, עם הפר **אבשה**. ההזרעה בוצעה ע"י המזריע **איציק שטיינמן**, שכבר יצא לגמלאות ולזכותו גם פרי לוח נוספים.

הייתה זו הזרעה מספר 7 בתחלובה ה-2 של "תפוח" ועקשנות זו הביאה לעולם ב-24/6/2001 את **אס**. אמו של אס סיימה דרכה ברפת בשנת 2006, בתחלובה ה-6 כאשר היא מותירה אחריה 4 עגלים 2- עגלות. אף אחד מאחיו של אס לא הגיע ללוח פרים.

אס, שהחל את דרכו כפר צעיר מבטיח, הוא שילוב של שני קווי דם מבוססים בישראל, אבשה X סידון. אס מופיע זו הפעם השמינית בלוח הפרים. בנותיו נמצאות בגל השני בתחלובה ראשונה, דבר המדגיש את מהימנות המבחן שלו.

בכל לוחות הפרים בו מופיע אס הוא מקפיד לשמור על מקומו בשליש העליון של הלוח. אס נחשב לפר מאוזן בתכונות הייצור שלו - 400 ק"ג חלב, ומראה אחוזים חיוביים במרכיבי החלב (יותר בשומן, פחות בחלבון). בתכונות המשנה אס מראה כושר הישרדות והתמדה טובים, כאשר פוריות הבנות היא ממוצעת. לעומת זאת, תכונות ההמלטה הן קוטביות: 0.3% תמותת ולדות, 3.3% המלטה קשה, ועל כן הוא איננו מומלץ לעגלות. אגב, גם בנותיו ממליטות קשה, אך עם שיפוט גופני יפה בנתוני עטין ורגליים.

אס, בגיל 8, פעיל עדיין בפרייה של שיאון. אמנם לא קל להפיק ממנו זרמה. הוא מעדיף שיעודדו אותו במילות חיבה בזמן המירוק, ואם חלילה מאיצים בו, הוא גם נעלב. עקשנותו וסבלנותו של הפריינים ועבודתם המבורכת של אנשי המעבדה אפשרו להפיק ממנו, גם ממרום גילו, מעל 4,000 מנות בחודש אוגוסט האחרון וכ-1,500 מנות בחודש ספטמבר.

מפגשים ומידעים בכנס ירושלים

במהלך הכנס אויש ביתן שיאון לסיירווגין על ידי נציגי ההנהלה ובהם המנכ"ל, המנהל המקצועי, מנהל תפעולי ומנהל קשרי הלקוחות. במהלך הכנס יכלו הלקוחות גם לפגוש חלק ממזרעי החברה, שנכחו אף הם באירוע. במהלך הכנס חלקה החברה ללקוחותיה דיסק עם לוח הפרים החדש וכן פוסטרים של חלק מהפרים. בעקבות הכנס הופקו מספר לקחים לעתיד ובהם הצורך בתרגום חומר מקצועי לערבית.

כנס ירושלים, שהסתיים זה מכבר, הוכתר בהצלחה כאשר חברת שיאון הציגה, לראשונה, ביתן גדול ועצמאי. במהלך הכנס ביקרו בביתן, שמוקם מול ביתן התאחדות מגדלי הבקר, עשרות רפתנים כאשר מספר לא מבוטל מהם קיבל נתונים עדכניים בנושא פוריות הרפת באמצעות תוכנת "מיטל" שבה נעזרת החברה. מיקום הביתן מול ההתאחדות היה מיקום מעולה שאפשר לקיים מפגשים ישירים עם המגדלים, תוך הגדלת כמות המפגשים. הביתן עצמו היה טוב, שידר עוצמה ושימש כמקום מפגש לרפתנים.

שיא במספר המפגשים המקצועיים

נערכו בנושא השתלת עוברים וכ-40 סיורים לקבוצות מבקרים באתר שיאון. בנוסף, נערכו 2 קורסי העשרה בנושא הזרעה ופוריות. בסך הכל, קיימה החברה בתקופה זו 174 מפגשים מקצועיים כאלה ואחרים, מספר שיא עד עכשיו.

בחברת שיאון מסכמים בסיפוק את 9 החודשים הראשונים של השנה בכל הקשור לקיום סיורים, כנסים ומפגשים מקצועיים. מנתונים שנאספו בחברה עולה, כי מתחילת השנה ועד מחצית אוקטובר 2009 ערכה הנהלת שיאון 41 מפגשים מקצועיים, שעיקרם פוריות וגנטיקה, במגזר הקיבוצי ו-89 מפגשים מקצועיים, שעיקרם פוריות וגנטיקה, במגזר המושבי. 2 כנסים

אתר אינטרנט משודרג של שיאון עלה לאוויר

בימים אלה עלה לאוויר אתר אינטרנט משודרג של שיאון. בעיצוב האתר, הן מבחינה גרפית והן מבחינת התכנים, הושקעו מאמצים ומשאבים רבים, אומר ד"ר אמיר שיפמן, מנהלי קשרי הלקוחות בחברה. לדבריו, באתר החדש שולבו חומרים עדכניים ופיצ'רים חדשים. בין היתר האתר מאפשר למגדלים להיחשף לחומר עדכני מקצוע ברמה שבועית, נתונים, ספר העדר בעברית ובאנגלית ועוד. גם החלק בשפה האנגלית שופר בצורה ניכרת ולתוכו הוכנס קטלוג פרים בשפה האנגלית (בשנה הבאה יופץ הקטלוג גם בשפה העברית). שיפמן הדגיש כי הממשק באתר זהה לזה של אתר ההתאחדות ואתר החקלאית והוא ידידותי למשתמש. בנוסף למידע הרב ולנתונים העדכניים האתר גם מאפשר למגדלים יכולת יצירת קשר ישיר עם כל אחד מחברי הנהלת שיאון.

שיאון עברה בהצלחה את מבדק ISO

חברת שיאון עברה בהצלחה את מבחן ה-ISO החצי שנתי. לדברי אלון ענבר, מנכ"ל שיאון, מדובר בציון דרך חשוב במסלול השיפור שעובר הארגון בשנה וחצי האחרונות בכל ממשקי השירות ללקוחות.

למגדלים שלום רב,

החל מחודש זה ועד להודעה חדשה, בכל הבריורים בנושא הזרעות או חיובים, יש להתקשר לשיאון צפון לרותי/ שרון בטלפון: 04-6540142. עמכם הסליחה על השינוי, אנו עושים זאת על מנת להמשיך ולתת שירות לכם שירות הולם.

בברכה,
שיאון

העולם עובר לג'ינומיק

בעולם הרחב וגם בארץ, מערכות הטיפוח המסורתיות של מבחן צאצאים ואילן יוחסין מפנות את מקומן לשיטות עתידיות של סריקה בסמנים גנטיים ללא מבחן בנות. המהימנות הגבוהה יחסית לכל התכונות תאפשר להקטין את מספר הפרים הצעירים המועמדים למבחן ומעבר לשימוש רק בפרים צעירים

מאת: ד"ר יואל זרון - מנהל מקצועי של "שיאון"

במשך שנים, מערכות הטיפוח בעולם ובישראל שמרו על בחינה של פרים צעירים ביחס של כ-2,000:1. כלומר, פר צעיר אחד לכ-2,000 פרות. כ-10% מכלל הפרים הצעירים הללו חזרו לאחר 4 שנים למבחן טוב שהקנה להם "מקום טוב" בלוח הפרים. אומדני ההורשה של הפר הצעיר הם ממוצע של אומדני ההורשה של הוריו ומהימנותם היא כ-35%.

שיטת הטיפוח המסורתית, הנקראת מבחן צאצאים, מתבססת על בחירת פרים צעירים לפי אומדני הורשה המחושבים על-פי אילן יוחסין ומבחן על סמך בנותיהם, עתידה להשתנות לשיטה המשלבת את המידע הגנומי וביצועי הבנות. שיטה זו נקראת ג'ינומיק ובמסגרתה נבחרים פרים צעירים לפי סריקת הגנום ואילן היוחסין. המהימנות הגבוהה יחסית לכל התכונות תאפשר, בשלב הראשון, להקטין את מספר הפרים הצעירים המועמדים למבחן. בשלב השני, במידה והתוכנית תצלח, היא תאפשר מעבר לשימוש רק בפרים צעירים.

בארצות שונות, כמו ארה"ב, קנדה, אירלנד, ניו-זילנד וצרפת, החלו להטמיע את השיטה במערך הטיפוח שלהם לצד פרי המבחן "הרגילים". מהימנות תכונות הייצור של הפרים הצעירים שעברו את סריקת הגנום מכפילה את עצמה ומגיעה לכ-70%.

מהימנות תכונות של פרים צעירים

שיטה עתידית - ג'נומיק, סריקה בסמנים גנטיים ללא מבחן בנות	שיטה קיימת - מבחן צאצאים ואילן יוחסין	
65-70%	35-40%	תכונות ייצור ושיפוט גופני
55-60%	24-30%	תכונות בריאות ומישניות

הקיימים וכנראה לא יהיה צורך יותר ב"הזרעות מבחן" במשקים כדי ליצור את 100 הבנות המהוות היום את מבחן הצאצאים של הפר.

בניו-זילנד משתמשים בטכנולוגיית הג'נומיק הזו המתבצעת בארה"ב. הם מקדימים וסורקים אוכלוסיה רחבה יותר של עגלים על-ידי 30,000 סמנים גנטיים, במטרה לזהות "עגלים מצטיינים". עגלים אלו נסרקים פעם נוספת על-ידי כ-54,000 סמנים ומתוכם מרכיבים את "הנבחרת" להזרעה.

השימוש המקדים הוא זול יותר ומאפשר לסרוק אוכלוסיות גדולות במחיר נמוך יותר.

ההשלכה מסריקת הפרים לסריקת פרות היא מהירה מאוד. כבר היום, מתארגנים במדינות אלו לסרוק את הפרות ולבחור מהן את המובחרות שתעבורנה סריקה מדוקדקת יותר כדי לבחור את האמהות לעגלים. אחרי כל זאת, השיטה החדשה צריכה עדיין לקבל חיזוקים בעבודות מחקר נוספות כדי להגיע לרמת ביטחון גבוהה.

פרוייקט הג'נומיק

חברות ההזרעה בארה"ב וקנדה חברו יחדיו לפרוייקט הג'נומיק. תאריך היעד שהן הציבו להטמעה ומימוש הג'נומיק, ביעדי הטיפוח שלהן, הוא מארס 2013. ציון דרך זה הוא סיום חלון הזמן בן חמש שנים בבחינת פרים צעירים, שנבחרו על פי הסמנים הגנטיים שלהם - ג'נומיק - שבמקביל נבחרים במבחן צאצאים רגיל.

כיום, לאחר בחינה של למעלה מ-6,000 פרים בארה"ב וקנדה, החלו חברות ההזרעה לפרסם פרים צעירים שעברו את הג'נומיק. חוקרים בארה"ב טוענים, כי בשנים הקרובות בחינה של פרים נוספים, כ-40,000 פרים ועגלים צעירים, תעלה את רמת המהימנות לכ-85%. רמה זו תביא את העגלים הצעירים למהימנות של פרי הלוח

לכ-85%. רמה זו תביא את העגלים הצעירים למהימנות של פרי הלוח

לשונות יש ערך

חברת Genex CRI מארה"ב התמחתה בייצור עוברים בשיטת ה-MOET. בשיטה זו, שוטפים עוברים מעגלות מובחרות ובכך מקצרים את אורך הדור ומאיצים את ההתקדמות הגנטית. כיום, החברה בוחרת את העגלות לשיטתה בעזרת שיטת הג'נומיק. Genex CRI מאמינה, שבחירתן של העגלות תהייה טובה יותר בעזרת שיטה זו.

חברות אחרות בעולם, CRV מהולנד ו-Creavia מצרפת, משקיעות מאמצים רבים בסריקה גנטית של התורמות בטכניקת שטיפת העוברים. העגלות/עגלים המתקבלים מהן נסרקים אף הם בג'נומיק. הנבחרים גדלים לתחלובה ראשונה ובכך מוסיפים עוד כ-8%-5% מהימנות לתכונות האינדקס המתקבלות לאחר תוצאות הג'נומיק. במילים אחרות, העברת העוברים שתכליתה הייתה בייצור בסיס גנטי טוב יותר לדור הבא, מקבלת עתה "רוח גבית" מטכניקת הג'נומיק וזאת בעזרת דיוק ומציאת פרטים טובים יותר מקבוצת העוברים הנשטפת.

חברת OHG מגרמניה ידועה בייצור פרים מובילים בעולם מאוכלוסיית פרות קטנה. לשיטתם, הם מתכננים לשלב את שיטת הג'נומיק בצעדים מדודים. בניגוד לאמריקנים, הגרמנים סבורים שהמעבר בין מבחן הצאצאים הקיים לקבלת פרים ללא מבחן צריכה להיות משולבת בבחינה ובדיקה של כל שלב ושלב. לכן, בתקופה הקרובה הם מתכננים להפעיל להזרעה 50%-30% מהעגלים שנסרקו בשיטת

הג'נומיק. יתר העגלים יתקבלו משטיפת עוברים של פרות הנמצאות ברפת משותפת אחת. רפת זו מכילה פרות שנבחרו לאחר ביצועיהן בתחלובה ראשונה במשקי האם ואשר ממשיכות להיות במעקב אחר ביצועיהן ברפת המשותפת בתחלובה שנייה. חברת OHG לא מעוניינת עדיין לסרוק את הגנום של הפרות הנכנסות לרפת המשותפת וזאת מתוך מחשבה כי לשונות יש עדיין ערך חשוב ביצירת העגלים לדור הבא. ואמנם, מפרסומים של עגלים שנבחרו לאחר סריקה גנטית והמופיעים בערכי הורשה גבוהים מאוד, נמצא כי מספר בתי האב הוא מצומצם כשהשולטים הם ג'סטס, רמוס, שוטל וג'וקו.

המהפכה הגנטית בעיצומה

ומה קורה אצלנו, בישראל? אנו מצויים בתהליך של סריקה גנטית לכ-900 פרים שלהם מבחן צאצאים בארץ. תוצאות ראשוניות לסריקה הגנטית פורסמו בכנס המדעי האחרון בירושלים ומזהות התאמה גבוהה מאוד עם מבחני הפרים שהיו לאותם פרים.

התאחדות מגדלי הבקר, מועצת החלב, מכון וולקני ושיאון חברו יחדיו למאמץ מחקרי, ארגוני וכספי שבסופו של דבר ייתן לנו את האפשרות לפרסם פרים צעירים שעברו את תהליך הג'נומיק.

"המהפכה הגנטית" נמצאת בעיצומה ותהליכים שנחזו בעבר מתממשים בקצב מהיר מאוד. אנו קשובים למחקרים המתפרסמים בנושא. ישנם הגורסים שתוצאות הג'נומיק עדיין מוטות כלפי מעלה ועלינו להמשיך ולמצוא את הדרכים הסטטיסטיות לתיקון. מערכת השיווק (האמריקנית,

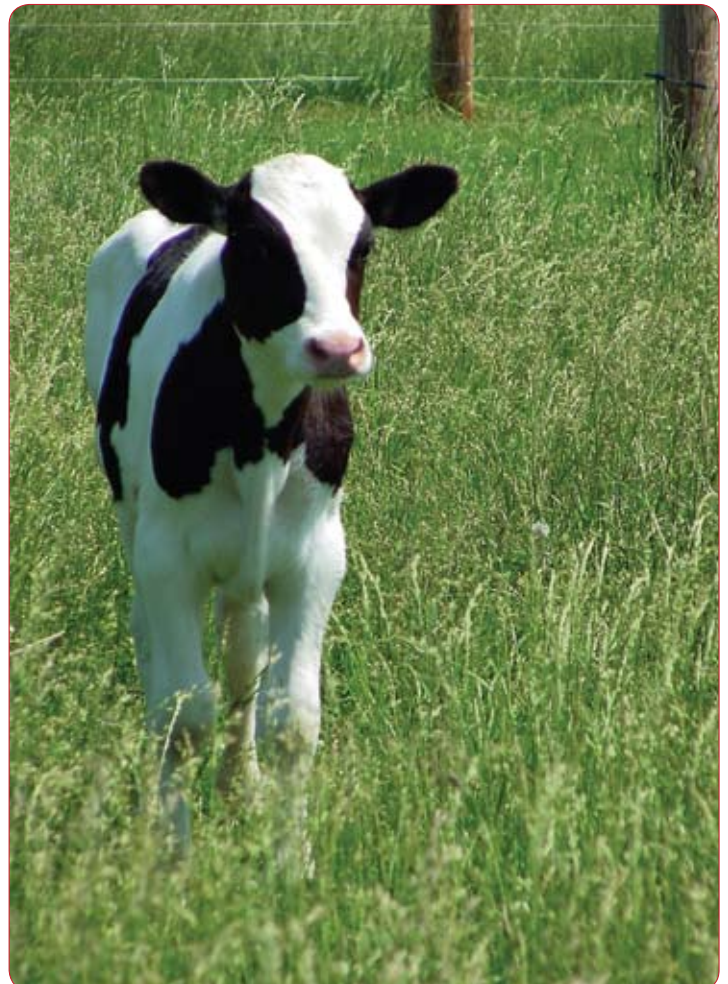
במיוחד) בעיצומה, והביטחון שלהם בהצלחת השיטה הוא גבוה.

ועדת טיפוח וספר העדר החליטו לנסות ולהזריע מספר קטן של פרים צעירים אמריקנים שעברו את הג'נומיק ולעקוב אחר המבחן שלהם

"ועדת טיפוח וספר העדר החליטו לנסות ולהזריע מספר קטן של פרים צעירים אמריקנים שעברו את הג'נומיק ולעקוב אחר המבחן שלהם בישראל כחלק מתוכנית היישום. בעתיד נתחיל גם אנחנו לפרסם קבוצות פרים צעירים שעברו את הג'נומיק. ההמלצה תהיה תמיד להשתמש במספר פרים ולא בפר אחד בודד"

בישראל כחלק מתוכנית היישום. בעתיד נתחיל גם אנחנו לפרסם קבוצות פרים צעירים שעברו את הג'נומיק. ההמלצה תהיה תמיד להשתמש במספר פרים ולא בפר אחד בודד. הכל בדומה לשיטה בה אנו עובדים כבר מספר שנים בהצלחה גבוהה ומייצרת פרים צעירים מבטיחים.

אנו מקווים כי בשנה הבאה נכין את עצמנו לבחירת פרים צעירים בעקבות הסריקה הגנטית, נתחיל להקטין את מספר הפרים בפרייה, ונשפר את החיזו הגנטי של העוברים בטכניקת שטיפת העוברים.

הזרעות מרובות

האם נכון להזריע פרות קשות התעברות ואם כן מהו הפתרון המקצועי הנכון?
מאת: ד"ר יואל זרין - מנהל מקצועי של "שיאון"

אחוזי ההתעברות של הזרעות +6 מזרמת פרים ממקורות שונים במשקים משתפי פעולה בין התאריכים, יוני 2008 עד מאי 2009			
הערות	אחוז התעברות	מספר הזרעות +6	
	21.2%	283	הולשטיין חו"ל
	20.3%	31,462	הולשטיין ישראלי
	17.7%	1,876	שרולה
	21.0%	744	בלגי כחול
	18.4%	299	NRF
יש צורך בבדיקת DNA לזיהוי אבהות	15.6%	225	מעורב (הולשטיין x הולשטיין)
לפי הצבע ניתן לזהות צאצא	21.1%	697	מעורש (הולשטיין x בשר)
יש צורך בבדיקת DNA לזיהוי אבהות	19.9%	539	רפרומקס
פרים שפורסמו עם פוריות זרמה גבוהה			
חמ"ס: 660	23.7%	274	גד - 7010
חמ"ס: 894	26.0%	488	סירופ - 7212
חמ"ס: 250	22.5%	204	טרנט - 5247
לקניף - 7324 ולליגל - 7017, אין עדיין תוצאות בתקופת ההזרעות הנבחנת. הם פורסמו כפוריים			

בטבלה זו טמונה התשובה לשאלה השנייה: בחירת הזרמה להזרעה בפרות קשות התעברות שמספר הזרעותיהן עולה על 6. נתוני הטבלה הינם ממוצעים רגילים וללא גורמי תיקון. פעמיים בשנה מוצגת פוריות זרמת הפר (בסמוך לפרסום לוח הפרים) ובה כל גורמי התיקון - עונה, משק, מזריע, מרחק מהמלטה, גזע, אופן ההמלטה ונתונים גנטיים של פוריות הפרה. פעמיים בשנה אנו מפרסמים את הפרים שזרמתם פורייה יותר וממליצים עליהם כפתרון מקצועי וזול להזרעת פרות קשות ההתעברות. ואומנם, הטבלה משקפת נאמנה שכל הפתרונות המוצעים הינם נמוכים יותר מפר בודד שזרמתו פורייה. השימוש בהם הוא זול: אין צורך בתשלום נוסף לזיהוי אבהות לאחר הלידה. יש רישום ומעקב נכון של הוולד הנולד וידע על הערך הגנטי שלו. האמונה הסובבת אותנו שפרי הבשר, או הזרמה, המעורבת ממקור ישראלי או קנדי היא הפתרון לקשות ההתעברות אינה מביאה אותנו למחוזות שההתעברות שם טובה יותר, מה גם שהיא יקרה בכל המובנים.

מסקנות

רצוי להחליט להוציא (או לא להמשיך להזריע) את הפרות קשות ההתעברות, במיוחד בתקופה שבה כולנו מקצצים במספר הפרות. פרות בעלות ערך גנטי גבוה בחמ"מ, רצוי להשאיר הגם שהן לעיתים קשות התעברות. אין הבדלים משמעותיים באחוזי ההתעברות בין מקורות הזרמה השונים. זרמתם של כלל הפרים הישראליים אינה נופלת מהמקורות האחרים. רצוי להתמקד בפרים בודדים שזרמתם הומלצה כפורייה בתנאי ישראל ולהזריע איתם את הפרות בהזרעות +6.

שיאון, ביחד עם הרפתנים ואנשי מקצוע אחרים, מנסים להגיע למדדי פוריות סבירים, אולם נוכח תנאיה המיוחדים ישראל ונוכח רמות הייצור הגבוהות של הפרות, לא מדובר במשימה פשוטה. בשנתיים האחרונות עברה הרפת הישראלית שינויים במדיניות התגמולים והקנסות הקשורים לחלב חורף ולחלב קיץ. במרבית הרפתות, מכסת החלב הייתה "פרוצה" ובתחילת שנת 2008 ייצרו חלב מפרות שבשנים של מכסה קשיחה לא היו נמצאות כלל בעדר.

מדיניות זו השפיע גם על מספר ההזרעות המרובות. הנתונים הבאים מתארים את מדיניות הרפתנים בהזרעות שש ומעלה. הזרעות אלו מיועדות לפרות קשות התעברות והרצון של הרפתן לעבר אותה כרוך בבחירת זרמה פורייה יותר ולעיתים קרובות גם בטיפול ווטרינרי תומך. האם נכון לעשות זאת? ואם כן, מה הבחירה הנכונה להזרעה.

בשנים 2006 עד 2008 אנו מזהים מגמת עלייה של מספר ההזרעות +6 וכך גם בשיעורים של מניין הזרעות +6 מול כלל ההזרעות באותן שנים (טבלה 1). לעומת זאת, שנת 2009 מצביעה על ירידה במספר ההזרעות הללו. בשנה זו נספרו ההזרעות +6 עד ספטמבר. בקצב זה, נסיים את השנה בכ- 29,200 הזרעות. בפילוח אחוזי ההזרעה של הזרעות +6 מול כלל ההזרעות נראה שבעגלות ישנן תנודות של 4%-2% ואילו במבכירות ובוגרות התנודות הן בין 13%-10%.

טבלת הזרעות +6 בשנים 2006 עד 2009				
2009	2008	2007	2006	
1,294	2,797	2,542	1,289	עגלות
5,435	12,883	10,823	7,947	מבכירות
12,759	27,926	25,789	18,457	בוגרות
*19,488	43,606	39,151	27,693	סה"כ
8.7%	11.6%	11.1%	8.5%	הזרעה +6 ב-% מכלל ההזרעות בעדר

נחזור לשאלה האם נכון להזריע פרות אלו? אנו רואים שההחלטה של הרפתנים משתנה בהתאם למדיניות ייצור החלב. אני יכול להוסיף ולטעון שההחלטה על המשך ההזרעה של הפרה תלויה רבות גם בערכים הגנטיים והממשקיים שלה. אין זה נכון להמשיך להזריע פרות אשר להן פוטנציאל גנטי נמוך התואם גם את יכולתן הנמוכה ברפת. במידת מה, אנו מקבעים בכך את התופעה של קשות התעברות גם בדור הבא. לעומת זאת, אין לוותר על פרות ברמות גנטיות גבוהות של חמ"מ (מספרן מצומם בכל עדר), הגם שתכונת פוריות בנותיהן היא לעיתים בסביבות הממוצע. לגבי אלו, גם אם הן קשות התעברות, הייתי ממליץ להמשיך להזריע.

התקופה שהחלה ביוני 2008 והסתיימה במאי 2009 הייתה הבסיס לניתוחים המוצגים בטבלה 2. בתקופה זו נבחנו כלל ההזרעות +6 בלבד ואחוזי ההתעברות שלהם לפי מקור הזרמה. הזרמה שנבחנה הייתה מ-9 המקורות הבאים: הולשטיין חו"ל; הולשטיין ישראלי; בשר; שרולה, בלגי כחול; NRF; מעורב (זרמות הולשטיין ישראליות); מעורש (הולשטיין+בשר); רפרומקס (3 זרמות פרים מקנדה באותה הקשית); פרי הולשטיין ישראליים בעלי פוריות גבוהה.

חולמים בספרדית, מזריעים בעברית

לאחר שהתברר שחלק לא קטן מהמזריעים ב"שיאון" הם ילידי דרום אמריקה, התבקש כינוס קבוצתי שלהם לבירור הקשר בין ארצות המוצא למקצוע, אך בעיקר לחילופי דעות, רשמים וגם קצת זיכרונות. דרום אמריקה על המפה

מאת: יואל צפירי | ד"ר אמיר שיפמן

מריו קירשנר

בן 59, יליד ארגנטינה, עלה ארצה בשנת 1963. היה חבר קיבוץ בית קשת וכיום תושב נתניה. עובד מזה 32 שנה בשיאון באזור עמק חפר-השרון.

ג'קי פרס

בן 39, יליד קולומביה, עלה ארצה עם משפחתו בשנת 1979 מטעמים ציוניים.

ריקרו טיפנברג

בן 33, יליד ארגנטינה. עלה ארצה בשנת 1996. חבר קיבוץ חצרים. נשוי+1.

פרננדו רבינוביץ'

בן 34, נשוי, יליד סאן פאולו, ברזיל. עלה לארץ בפעם הראשונה עם ההורים בשנת 1978 ובפעם השנייה בשנת 1994, הפעם לבדו, במסגרת תנועת השומר הצעיר.

בנימין (בני) צ'רניס

בן 59, יליד ארגנטינה, עלה ארצה מטעמים ציוניים מייד אחרי מלחמת ששת הימים, בשנת 1968. מתגורר בחדרה. נשוי+2 וסב ל-3 נכדות.

סבסטיאן לופז

בן 32, נשוי, יליד ארגנטינה, עלה ארצה בשנת 2002.

עלייתו ארצה ועסק במגוון של עיסוקים ובהם מדריך נוער ובהמשך כיועץ השקעות. מכל החבורה הוא היחיד שבא ממקצוע חופשי, אך גם הוא החל את דרכו ברפת הקיבוצית. בני יודע לספר על עבודה מטורפת כיועץ השקעות שגרמה לו לחפש כיוון אחר בחיים. בעצם הוא רצה לחזור לרפת של ימי בחרותו ואז פגש את ד"ר **חיים שטורמן** ז"ל, אותו הכיר בכפר חייטים, שהכניס אותו למקצוע. הוא כבר 27 שנה מזריע.

ג'קי פרס עבד גם הוא ברפת, בקיבוץ כפר גליקסון, אחרי שסיים את שירותו הצבאי וכך הוא הגיע למקצוע. תחילה כמזריע מחליף ואחר כך כקבוע. העבודה ברפת, מתברר, הייתה אצל רבים מהמזריעים מבוא לעבודה כמזריע. גם **פרננדו רבינוביץ'** עבד בכמה רפתות כרפתן פשוט ועסק בחליבות. אחרי הצבא עבד כשכיר בקיבוץ מסילות משם הגיע לדליה שברמת מנשה ועבד במפעל הדטרגנטים המקומי. שם גם הכיר את אשתו שהייתה בת הקיבוץ. בהמשך חזר לרפת, הפעם בקיבוץ עין דור, ושם גם הוצע לי לראשונה לעבוד כמזריע. מאוחר יותר עבד בפרייה של קיבוץ שריד, למד היטב את רזי המקצוע והיה אחראי על בנק הזירמה. באוגוסט 2002 החל לעבוד ב"שיאון" עד לנסיעתו לברזיל כעבור שלוש שנים. כשחזר ארצה, לפני כשנה לערך, התקבל שוב לעבוד בחברה כמזריע.

כמו כל חבורת דרום אמריקנים, גם בכינוס שארגנה מערכת "לשון הפר" למזריעי "שיאון" יוצאי היבשת היה הרבה רעש. לאחר סבב של בדיחות, טפיוחות על השכם והקנטות הדדיות, התפצלה החבורה עד מהרה לפי קווים ברורים, הארגנטינים כנגד הברזילאים היחיד שבחדר. מי שלא מכיר את הקודים הפנימיים של הדרום אמריקנים יתקשה אולי להבין, אבל בפולקלור של יוצאי אמריקה הלטינית ברזיל מעוררת הרבה רגשות עזים. זה לא רק הכדורגל, אלא גם השפה שהופכת את יוצאי ברזיל לקצת יוצאי דופן בחבורת דוברי הספרדית.

הוותיק שבחבורת המזריעים הוא **מריו קירשנר**. בשנה הבאה ימלאו לו 60 ולמעלה מ-32 שנה הוא עובד בהזרעה. תחילה עבד ב"און" ואחר כך, עם המיזוג של שתי אגודות ההזרעה ב"שיאון". את דרכו החל כבוקר וכרפתן בקיבוץ בית קשת בגליל התחתון ולאחר שתרם הפרק השיתופי בחייו חיפש עבודה ואז קיבל פנייה מאגודת "און". עבר דרך ועדת קבלה ובמשך שנים לא מעטות שימש כמזריע מחליף. ההתחלה הייתה קשה ולקח זמן עד שהוא תפס את המקצוע. העבודה היא טכנית, אומר מריו ודורשת מיומנות שנצברת עם השנים.

חברו הטוב של מריו, **בני צ'רניס**, היה בכלל יועץ השקעות במקצועו לפני שהחל לעסוק בהזרעה. גם הוא היה חבר קיבוץ בית קשת לאחר

אס. גם התקשורת עם הרפתנים היום יותר אישית. הוא, למשל, נפגש עם הרבה מגדלים בכנסים מקצועיים.

דור צעיר נכנס למקצוע

השיחה גולשת למעמדו של המזריע בתקופה הנוכחית. פרננדו טוען כי היחס למזריע סובל קצת מפיוחות. היום כבר לא רואים בו סגנו של אלוהים (הרופא הוטרנר הוא אלוהים למי שלא יודע). בעבר, כמות ההזרעות הייתה קטנה יותר, אך היו יותר משקים. היום יש פחות משקים, אך כמות ההזרעות הממוצעת ליום גדלה. מריו מסכים וסבור כי אין מספיק הכרה בחשיבותו של המזריע ובתרומתו. ג'קי טוען כי אזורי השירות בהם עובד כל מזריע גדלו, אבל לחצי העבודה דווקא קטנו.

בני, שהוא הסב היחיד בחבורה, שמח על כך שדור צעיר נכנס למקצוע והעובדה שיש בהם לא מעט דוברי ספרדית משמחת אותו עוד יותר. גם "און" בעבר וגם "שיאון" בהווה מוגדרים על-ידו כמקומות עבודה טובים. יש עזרה הדדית ואפילו יודעים לפרגן, למרות שיש פה ושם גם מתחים כמו בכל מקום עבודה. הוא מבקש לנצל את ההזדמנות ולהזכיר שני אנשים בצד המקצועי - את **יהודה וילמיש** ז"ל ואת **אריה שדר** יב"א, שעזרו לו מאוד והכניסו אותו למקצוע שהיה כרוך מבחינתו במעבר לא פשוט מעבודה משרדית לעבודת שטח.

איך הם רואים את עתידם המקצועי? ריקרדו רואה את עצמו ממשיך במקצוע. זה אמנם לא חלום חייו אבל הוא נהנה ומרוצה. ג'קי אוהב את

העבודה ולדבריו קם בבוקר לעבוד בכיף. אוהב את החקלאים ואת הפרות ורואה את עצמו עובד במקצוע עד הפנסיה. גם פרננדו מעיד שכיף לו בעבודה ורואה בעבודה סוג של הגשמת חלום. אם לא היה מזריע היה ברפת. הוא רואה את כל החבורה מתכנסת בעוד כמה עשרות שנים ומספרת על מעלליה לדור הבא. גם סבסטיאן מרוצה. הוא חשק במקצוע עוד בהיותו בארגנטינה אך שם עסק בעיקר בבילויים ולא מצא עבודה. הוא אמנם לא יודע אם ימשיך במקצוע עד הפנסיה כמו ריקרדו, אבל בינתיים הוא חש שהשיג את מה שהוא רוצה. בני אמנם מתעניין עדיין בכלכלה אבל לא חולם לחזור למקצועו הקודם כיועץ השקעות. ומריו? בגילו שינוי קריירה הוא כבר לא אופציה.

ניסונו לברר, האם יש קשר בין ארצות המוצא הדרום-אמריקניות לבין המקצוע שהם בחרו בו. סטטיסטית, כמעט 20% מהמזריעים הם יוצאי דרום אמריקה. יש מי שטוען שכמחצית המזריעים הם יוצאי היבשת. רבים גם מתגוררים בקיבוצים "דרום אמריקניים" כמו נירים, משאבי שדה, ניר יצחק, כיסופים ועין השלושה. תשובה ברורה לא קיבלנו, פרט אולי לעובדה שדרום אמריקה משופעת בבקר וחלק מהחבר'ה נחשפה לגידול בעלי חיים עוד שם. מישהו מציין שיש גם הרבה רפתנים דרום אמריקניים ואולי גם זה השפיע. בינתיים, מסכמים החברה את המשחק האחרון של ארגנטינה, שהעפילה ברגע האחרון למונדיאל וזוכרים שצריך לקום מחר בבוקר מוקדם להזרעה.

ריקרדו (ריקי) טיפנברג, יליד ארגנטינה, נולד לאב וטרינר וגדל בצעירותו בין בעלי חיים. הוא מעריך שהייתה לכך השפעה על בחירת המקצוע. אחרי שסיים אולפן בחצרים התגייס לצה"ל ואחר כך עבד ברפת. בהמשך יצא לקורס הנדסאי בעלי חיים ברופין, קורס שהעניק לו, לדבריו, כלים חשובים בהמשך הקריירה ונכנס לעבודה ב"שיאון" בשנת 2006.

סבסטיאן לופז הוא בוגר תיכון חקלאי, שמתגאה בהיותו צאצא למשפחה שעוסקת בחקלאות מזה 5 דורות. בעברו עסק בסירוס עגלים. הוא ראה את המזריעים בפעולה ונדלק, אבל בעל החווה בה עבד התנה את כניסתו למקצוע בלימוד העבודה ברפת וכך הוא רכש את המקצוע. בטרם הצטרף ל"שיאון", עבד ברפת של קיבוץ נען, למד באולפן ושהה בקיבוץ דפנה.

שידוכים מוצלחים

ממרום גילו וניסיונו בני טוען, כי העבודה כמזריע השתנתה עם השנים. היום עובדים קשה יותר, אם כי העבודה שגרתית יותר, והקשר עם הבקר פחות. יש גם פחות קשר אישי עם הרפתנים והמגדלים. עם זאת, העבודה עודנה מעניינת.

אחד הנושאים שעולה לדיון הוא תוכנות השידוך. בעוד בני טוען כי יש בכך כדי להפחית את שיקול הדעת של המזריע, ג'קי סבור כי מדובר בכלי עבודה חשוב שמונע בעיות גנטיות או מחלות תורשתיות על רקע של קירבת דם. היא מונעת ויכוחים מיותרים, שכן היא מבוססת על נתונים

קבוצת המזריעים - תמונה קבוצתית

עובדתיים מוצקים אודות כל פרה ופרה ובכך מקטינה טעויות והופכת את העבודה לשיטתית. גם פרננדו מסכים כי מדובר בכלי עזר חשוב, הן עבור המזריע והן עבור הרפתן. הכל כתוב והכל ברור ולא צריך לזכור נתונים בעלי חשיבות. פיזור הפרים הוא טוב ומבטיח זיווגים מוצלחים. ריקרדו סבור אף הוא שהתוכנה היא כלי עזר שהופך את חיי המזריע לקלים יותר. לדבריו, עדיין יש מרחב שיקול דעת למזריע והוא מפעיל אותו לאחר שיחה עם הרפתן. פרננדו טוען שהעבודה עם התוכנה שינתה את המקצוע. בכלל החיים היום, טכנית, יותר קלים. יש רכב עם מגזן, יש ג' פי.

Healthy Guts-Healthy Business!

מליון דריאם - עסן דריא!

עוד מוצרי איכות מבית "אלפרמה"

למניעת קוקסידיוזיס בבקר ובצאן
להפחתת הפלות בכבשים
כתוצאה מטוקסופלאסמוזיס

Deccox®

מאושר ע"י
משרד הבריאות

תכשיר אנטי קוקסידיאלי
המשפר משקלים
ונצילות מזון בבקר ובצאן

Bovatec®

עיצוב: גילי ראובני

ALPHARMA
Animal Health

יפוצים טובים של חוספי טזון רפואיים לבעלי חיים

לפרטים נוספים: אהרוני בן-זאב
טל. 08-9316690, 054-7-931966

א.בי.זי
ייצוץ ושיווק בע"מ